

С. В. Паноў
С. В. Тарасаў

ЧАЛАВЕК І СВЕТ

МАЯ РАДЗІМА —

БЕЛАРУСЬ

Вучэбны дапаможнік
для 4 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай і рускай мовамі навучання

*Допушчана Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь*

Мінск
Выдавецкі цэнтр БДУ
2018

ЗМЕСТ

Да вучняў	3
Як працаваць з вучэбным дапаможнікам	4
1. Беларусь — мая Радзіма.....	7

РАЗДЗЕЛ 1

ГЕАГРАФІЧНЫЯ І ГІСТАРЫЧНЫЯ

ЗВЕСТКІ АБ НАШАЙ РАДЗІМЕ	9
2. Мы і нашы суседзі	9
3. Нашы продкі.....	11
4. Зямля блакітных рэк і азёр	15
5. Наша Радзіма на гістарычнай карце	21
6. «Стужка часу».....	24
7. Маўклівыя сведкі мінуўшчыны.....	27
8. Як да нас прыйшла кніга	32

РАЗДЗЕЛ 2

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ ў ПАДАННЯХ, ІМЁНАХ І ПАДЗЕЯХ .....

36	36
9. Князёўна з трыма імёнамі	36
10. Сын Рагнеды — Яраслаў Мудры	40
11. Усяслаў Чарадзеі	42
12. Ефрасіння Полацкая	46
13. У што верылі нашы продкі	51
14. У абарону сваёй зямлі	57
15. Пад сценамі старажытных замкаў	60
16. Па якіх законах жылі нашы продкі	67
17—19. Адкуль пайшлі назвы нашых гарадоў.....	70
20. Пачынальнік кнігадрукавання	80

21. У краіне майстроў і творцаў	85
22. Ад батлейкі — да паланэза	91
23. Песняры роднай мовы і Бацькаўшчыны	95
24. Будаўніцтва новага жыцця	100
25—26. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны	104

РАЗДЗЕЛ 3

МАЯ СУЧАСНАЯ КРАІНА	115
27. Багацце нашай краіны	115
28. Тут мінуўшчына з сучаснасцю сышліся	122
29—30. Мінск — сталіца нашай краіны ...	128
31. Сучасная Беларусь	142
32. Дзяржаўны герб нашай краіны	148
33. Сцяг беларускай дзяржавы	152
Абагульненне	156
Гістарычны слоўнік	159
Асноўныя гістарычныя даты	162
Дзяржаўныя святы	164